

strækning. Desværre foreligger der ikke nogen saadan Statistik, og jeg vil gerne benytte Lejligheden til at spørge den højt-ærede Landbrugsminister, om han ikke kunde finde Anledning til at lade en saadan Statistik udarbejde. Jeg tror, det var meget mere formaalstjenligt end at falde over det enkelte Tilfælde, der, saa vidt mig bekendt, er et af de mest uskyldige, der foreligger, medens der, som jeg havde Lejlighed til at fremdrage, er andre Tilfælde, der i langt højere Grad burde paatales, nemlig at Velhavere for at skaffe sig et bekvemt Jagt-distrikt eller lignende i stor Stil har opkøbt mindre Landejendomme, Husmandsbrug o. s. v. Det er et Forhold af en helt anden Karakter, og det var rart at faa en saadan Oversigt, saa meget mere som den højt-ærede Landbrugsminister paastod, at Forholdet er ikke det, at saadanne Købere kunde give mere for Jorden end de unge Landarbejdere. Jo, en saadan Greve, eller hvad det nu kan være for en Mand, der har tjent store Penge under Krigen, giver, naar han vil have saadanne Herligheder indrettet, hvad der passer ham, for Jorden og tager ikke Hensyn til Prisen; og det er sket i ret stor Udstrækning. Jeg nævnte, som sagt, en Række Tilfælde, ogsaa fra Midtjylland, hvor jeg ved, at en meget stor Velhaver fra København har opkøbt mange saadanne smaa Brug. Det vil ikke være af ringe Betydning, heller ikke for det kommende Udvalg, at have en saadan Statistik over, hvorledes det forholder sig, bl. a. ogsaa over, hvor mange Statshusmandsbrug der paa den Maade er blevet nedlagt. Der er ikke Spor af Mening i, at Staten først skal ofre mange Penge til Hjælp for at faa saadanne Brug oprettet, og at de saa senere hen bliver kastet ud i den private Spekulation. Det forekommer mig, at det havde været rart, om vi i Dag havde haft en saadan Oversigt, saa er det muligt, at man havde haft andet at tale om end det lille Tilfælde, man synes at have saa travlt med.

Landbrugsministeren (Madsen-Mygdal): Naar jeg har udtalt, at det heldigvis ikke er rigtigt, at det store Landbrug kan betale mere for Jorden end det mindre, mener jeg dermed, at det ikke er saaledes, at det store Landbrug er det mest rentable, forudsat at vi opretholder den Produktion, som har været den bærende indenfor det danske Landbrug. Og i al Almindelighed ligger det jo klart og aabent for Dagen, at det store Landbrug ikke kan købe et Husmandsbrug og gøre hele Byggesummen, som er den

betydeligste Del, værdiløs. Tror ærede Medlemmer af dette Ting virkelig, at der er ret mange, der har Raad til at købe Kolonien paa Egholm op, stryge alle Bygningerne, alt det, der har kostet Penge, og saa tage Jorden til 3 000 Kr. eller 4 000 Kr. pr. Tønde Land? Det ligger i Sagens Natur, at det er der ikke. Men det er jo rigtigt, at der kan være Tilfælde, hvor Velhavere, som der blev sagt, gør noget saadant. Det forekommer mig nu, at det ærede Medlem Hr. Jacob Christensen efter de Udtalelser og de Oplysninger, der er kommet frem under Forhandlingen her, skulde tale lidt forsigtigt om disse Grever og andre Velhavere, der saaledes gik Landet over og ødelagde det hele. Skulde vi ikke lade alt det ligge, lade være med stadig at give efter for Tilbøjeligheden til at klassedele Folk? Men rigtigt er det jo, at der er Folk saa velhavende, at de har Raad til at købe mindre Brug op og lægge dem ind under større uden Hensyn til, hvad det koster, og der kan være Folk, der har saa stærke Tilbøjeligheder i saa Henseende, at det er nødvendigt ved Lovgivningsforanstaltninger at standse denne Fremgangsmaade i disse ganske enkelte Tilfælde. Og det er dette, der er sket. Naar det ærede Medlem nu spørger, hvor mange Brug der er nedlagt, kan jeg sige, at der mig bekendt ikke er nedlagt noget paa ulovlig Maade. Det er forbudt ved den midlertidige Lov, der gælder nu. Det er ikke forbudt en Mand at købe 2 eller 3 Ejendomme og følgelig heller ikke, hvis han har en større Ejendom, at købe en mindre, men det er forbudt ham at nedlægge den, den skal opretholdes som selvstændigt Brug. Der indgaar aarlig til Landbrugsministeriet Meddelelse om, hvor Brug er nedlagte, og med hvilken Lovhjemmel saadan Nedlæggelse er sket, og jeg kan sige, at der foreligger ikke noget som helst foruroligende i saa Henseende. Det viser sig Gang paa Gang, naar man har undersøgt Forholdene, at det ikke er saa galt, som det lyder i de forskellige Beretninger, der kommer frem for Offentligheden. Men naar nu Ejendomsskyldvurderingen bliver fuldført, saa vil man have et Sammenligningsmateriale; man vil da kunne se, om der virkelig er Ejendomme, der tidligere har været vurderede selvstændigt til Ejendoms-skyld, som nu er udgaet. Jeg tror ikke, at der i Virkeligheden er saa stor Fare i saa Henseende; men ligesom vi gennem mange Aar har haft en Lovgivning, der beskytter Bondejorden mod for stærk Udstykning, saaledes kan det ogsaa være rigtigt, at vi har en Lovgivning, der beskytter det mindre Landbrug mod en Sammenlægningstendens.